

В АРХІВІВ

ВУЧК

ГПУ

НКВД

КГБ

№ 2 (29)

Науковий і документальний журнал

КИЇВ – 2007

З архівів ВУЧК–ГПУ–НКВД–КГБ № 2 (29) 2007 р.

Науковий і документальний журнал
Видається з серпня 1994 р.
Виходить двічі на рік

Засновник:

Головна редакційна колегія науково-документальної
серії книг «Реабілітовані історією»
Відділ по розробці архівів ВУНК–ДПУ–НКВС–КДБ

Співзасновники:

Національна академія наук України
Інститут історії України НАН України
Служба безпеки України
Державний комітет архівів України
Національна спілка краєзнавців України

Редакційна колегія:

Олександр Рубльов — головний редактор,
Сергій Кокін — перший заступник головного редактора,
Сергій Богунов — заступник головного редактора,
Олег Бажан — заступник головного редактора,
Роман Подкур — відповідальний секретар,
Геннадій Боряк, Володимир Пристайко,
Валерій Васильєв, Олександр Пшенніков,
Семен Глузман, Олександр Рєснт,
Василь Даниленко, Володимир Рєпринцев,
Петро Кулаковський, Григорій Савченко,
Станіслав Кульчицький, Євген Складенко,
Володимир Лозицький, Георгій Смирнов,
Наталія Маковська, Петро Тронько,
Руслан Пиріг, Юрій Шаповал.

Журнал внесено Вищою атестаційною комісією України до переліку наукових
фахових видань з історичних наук («Бюлетень ВАК України», 1999, № 5).

Відділи редакції: 01001, м. Київ, вул. Михайла Грушевського, 4, кім. 211, 212, 216;
тел.: 278–53–05, 279–13–88; факс: (044) 278–02–38;
01034, м. Київ, вул. Золотоворітська, 7; тел.: 255–85–41, 256–92–11

Усі права застережені. Журнал зареєстровано у Міністерстві у справах преси та
інформації України в квітні 1995 р.

Свідоцтво про державну реєстрацію КП № 1045.

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, назв на авторах.

Редакція залишає за собою право на літературне редагування матеріалів.

Електронні версії номерів журналу розміщено на Інтернет-сторінці Служби безпеки
України: www.sbu.gov.ua або www.ssu.gov.ua.

ЗМІСТ

ВЛАДА І ЦЕРКВА

- Бажан О.** Репресії серед духовенства та віруючих в УРСР
в часи «великого терору»: статистичний аспект 7
- Логінов О.** Ліквідація «іоаннітського» руху
в 1920–1950-х рр. на Вінниччині 18
- Тригуб О.** Переслідування антисергієвської опозиції в РПЦ:
з історії «істинно-православної церкви»
(1932–1941 рр.) 39

З ІСТОРІЇ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

- Тяглый М.** Чингенé — жертвы Холокоста? Нацистская
политика в Крыму в отношении цыган, 1941–1944 61
- Айсфельд А.** Репатриация на чужбину...
(репатриация советских немцев 1946–1947 гг.) 99
- Окіпнюк В.** Правове оформлення створення
НКВС УСРР (1934 р.) 120
- Вронська Т.** Правові основи державного терору проти
родин учасників повстанського руху
в Західній Україні 134
- Ковальчук В.** Аналоги радянських протоколів допитів у
системі документообігу ОУН(б) і УПА (1940-і рр.) 159

З ІСТОРІЇ СПЕЦСЛУЖБ

Єфименко В. Феномен зрадництва серед працівників спеціального підрозділу ОУН(б): випадковість чи закономірність? 171

Телеховський Ю. Трансформаційні процеси у спецслужбах країн колишньої Організації Варшавського Договору: історичні передумови і сучасність 189

ОСОБА У КОНТЕКСТІ ІСТОРІЇ

Мандрик М. Постать Максима Славінського у контексті українських та міжнародних реалій першої половини ХХ століття 203

Рубльов О., Синицький П. «Я мушу продовжувати свою справу літописця...»: Гулагівська «одісея» Надії Суровцової 1927–1954 рр. у реабілітаційно-мемуарному контексті 215

In memoriam: Юрій ДАНИЛЮК (1958–2005) 283

CONTENT

THE AUTHORITY AND THE CHURCH

- Bazan O.** The repression of clergy and believers in the Soviet Ukraine during «the great terror»: the statistics. 7
- Lohinov O.** Elimination of «Ioanit» movement in Vinnytsya region in 1920–1950th. 18
- Tryhub O.** The pursuit of anyiserhievskia opposition in Russian Orthodox Church: from the history of «The genuine Orthodox Church» (1932–1941) 39

THE HISTORY OF WORLD WAR II

- Tyahlyi M.** Chinhene — the victims of Holocaust?
The Nazi politics in Crimea according to the Gipsy,
1941–1944. 61
- Aisfeld A.** Repatriation to the foreign country...
(repatriation of Soviet Germans in 1946–1947). 99

THE HISTORY OF SECRET SERVICES

- Okipnyuk V.** The legal implementation of the NKVD of Soviet Ukraine (1934). 120
- Vronska T.** The legal grounds for state terror to the family members of the participant of insurgent movement in the second half of 1940th. 134

Kovalchuk V. The analogue of Soviet interrogation transcript in the system of documents circulation of OUN-UPA in 1940 th	159
Efimenko V. The treason among the OUN(b) special unit members: was it chance or rule?	171
Telekhovskiy Yu. The transformation processes in the security services of former Warsaw Pact countries: historical prerequisites and the present.	189

THE PERSON IN HISTORICAL CONTEXT

Mandryk M. The personality of Maksim Slavynskiy in the context of Ukrainian and international reality during the first half of XXth century.	203
Rublov O., Synytskyi P. GULAG «Odyssey» of Nadiya Surovtsova in 1927–1954: repressive and rehabilitation memoirs context.	215
In memoriam: Yuriy DANYLUK (1958–2005)	283